

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów
Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów
od wiersza. — Reklamacyje są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina Hołowiecko, w obwodzie stryjskim, obowiązała się na założenie regularnej szkoły w Hołowiecku, rozszerzyć stosownie budynek szkolny, posprawić potrzebne porządki szkolne, utrzymywać je równie jak budynek szkolny zawsze w dobrym stanie, załatwiać po kolei przez członków gminy ochędństwo szkoły i dostawać potrzebne na opał szkoły i pomieszkania nauczyciela rocznie 36 fur paliwa.

Na uposażenie każdorazowego nauczyciela, który będzie pełnił także służbę dyaka i pobierać za to zwyczajne dochody miejscowe, przeznaczyła gmina roczną kwotę 38 zł. 50 c. w. a. w gotówce, tudzież 27½ meców zboża w ziarnie, następnie mająca się przyłączyć do szkoły Hołowieckiej gmina Ryków przeznaczyła roczną kwotę 6 zł. 75 c. w. a. w gotówce, tudzież 7 mecy. owsa w ziarnie.

Udowodniona temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem, podaje niniejszem c. k. galicyjskie Namiestnictwo z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Lwów, 26. września 1860.

Sprawy krajowe.

(Przyjęcie manifestu cesarskiego. — Ulga w rekrutacji. — Rozporządzenia ministerjalne. — Losowanie obligacji. — Doniesienia z Pragi.)

Wiedeń, 23. paźdz. *Gazeta wiedeńska* pisze: Z dotychczasowych doniesień dzienników prowincjonalnych okazuje się dowodnie, że najwyższy manifest z 20. b. m. przyjęty został wszędzie z uniesieniem radości i wdzięczności.

— Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z d. 19. paździer. b. r. najłaskawiej zewolnić, by uczniów kategorii §. 20 lit. b. ustawy uzupełnienia armii dispensowano, i by obecnej rekrutacji składać dowody składanych kolokwiów, i by postępowano z nimi na mocy rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych i oświecenia z d. 6. listopada 1851, l. 23.901.

— Wysokie c. k. ministerjum spraw wewnętrznych zniósło rozporządzeniem z d. 14. b. m. taxę mięsa wołowego w Morawii. Na mocy tego pozostawia się od d. 1. listopada b. r. wolnej konkurencyi rzeźników zameldowanych według ustawy przemysłowej, oznaczać w całym okręgu morawskim ceny bez różnicy gatunku mięsa.

— Ministerjum spraw wewnętrznych i ministerjum finansów postanowiły za wspólną uchwałą taxę uwolnienia od służby wojskowej w roku 1861 na 1200 zł.

— Na mocy najwyższego patentu z d. 21. marca 1858 i dnia 23. grudnia 1859, nastąpi dnia 2. listopada r. b. o godzinie 10tej rano, w lokalu przeznaczonym do losowania w gmachu bankowym na Singerstrasse 325., 326. i 327. losowanie dawniejszego długu państwa, potem pierwsze losowanie wygrywających numerów obligacji długu pięcioprocentowej pożyczki loteryjnej z dnia 15go marca 1860.

— Dziennik praski pisze powtórnie:

Niektóre dzienniki zagraniczne zaprzeczyły naszym doniesieniom co do liczby internowanych w Josephstadtzie, a wiedeński korespondent reńskiego dziennika poważa się wysłać w świat nieprawdę, jako by nie dwadzieścia, jak donosi praski dziennik, ale do trzysta osób internowanych siedziało w twierdzach czeskich. Chcąc sprawdzić, dowiadaliśmy się na nowo, i jesteśmy w stanie zapewnić stanowczo, że w Josephstadtzie tylko dwadzieścia, a w innej czeskiej twierdzy nie ma ani jednego z internowanych. Wreszcie jeden z internowanych w Josephstadtzie nie liczy się nawet, gdyż mu wolno obrać miejsce pobytu, gdzie zechce poza granicami swojej ojezyny.

(Posiedzenie rady państwa z 19. września.)

(Ciąg dalszy.)

Komitet nie lekceważy wcale zarzutów, które z rozmaitego stanowiska, a szczególnie ze względów publicznej moralności ze wszech stron podnoszą przeciw temu źródłowi dochodów państwa,

bacząc jednak na obecne potrzeby i położenie skarbu, ogranicza się na tej uwadze, żeby umniejszyć dla oszczędności zbyt wielką dzisiaj liczbę dyrekcji i urzędów loteryjnych, przezco czysty dochód mniejszego dozna ubytku.

Co do dochodu z tax opłacanych od loteryi efektowych, a który to dochód wynosi tylko 15.390 zł. w. a., mniema komitet, że byłoby rzeczą słuszną, aby wszelkie loterye efektowe, których dochód przeznaczony na cele publiczne lub zakłady dobroczynne, uwolnić od opłaty 10% od sumy wartości losów.

Iż nikt w tym przedmiocie żadnej nie uczynił uwagi, sprawozdawca czytał dalej jak następuje:

Dobra skarbowe.

Ogół dochodów z dóbr skarbowych wraz z lasami przy salinach, z wyjątkiem fabryk skarbowych, telegrafów, górnictwa i mennic, wynosi około 15,000,000 zł. w. a.
Rozchód zwyczajnie około 9,300,000 „
Zatem nadwyżka dochodu około 5,700,000 „
a więc cośkolwiek więcej nad 30 procent od ryczałtowego dochodu w przecięciu.

Pomimo tego tak niepomyślnego rezultatu, który zaiste okazał by się daleko korzystniejszym, zmniejszywszy dzisiaj tak przesadne koszta zarządu lub wypuszczając dobra w dzierżawę, komitet korzystając ze sposobności, zwraca uwagę wysok. rady państwa na przyjęty w najnowszym czasie systemat sprzedaży dóbr skarbowych.

Szczególniej należy tu zważyć:

1) Że cena dóbr nieruchomości i dochód z nich mógłby się w dłuższym przeciągu czasu znacznie pomnożyć, skarb przeto sprzedając dobra ponosi samowolnie utratę spodziewanej w przyszłości podwyżki kapitałów i dochodu.

2) Że w dzisiejszych okolicznościach nie można liczyć wcale na sprzedaż korzystną.

3) Że właściciele ziemi widzą w tem wielką rękomię dla spraw i widoków własności ziemskiej, gdy skarb jest także porówny z nimi posiadaczem własności ziemskiej.

W końcu i tę jeszcze okoliczność warto uwzględnić, że w państwie monarchicznem dobra skarbowe mają inne ważniejsze jeszcze znaczenie, i niedadzą się zastąpić w tem znaczeniu żadnem innem źródłem dochodów, — sprzedaż zatem pospieszna dóbr skarbowych usuwa naprzód już wszelką możność urządzić na przyszłość stałe skarbowość w duchu prawdziwym zasady monarchicznej.

Komitet wnosi przeto, aby wys. rada państwa przeważnym swym głosem skłoniła rząd, aby odtąd z uwzględnieniem zawartych już prawnie zobowiązań, zaprzestać dalszej sprzedaży dóbr skarbowych.

Fabryki rządowe.

Drukarnia rządowa w Wiedniu przynosi nadwyżkę czystego dochodu 48.770 zł. w. a.
Drukarnia rządowa Lwowska 10.800 „
Papiernia w Schlöglmühle 40.987 „
Dochody drukarni w Temeswarze i rządowej fabryki porcelany w Wiedniu równają się wydatkom.

W przekonaniu, że podane tu wykazy fabryk rządowych, są ściśle kupieckiej natury bilansem, komitet nie ma o nich nic do powiedzenia.

Telegrafy.

Ogół dochodów 1,650,000 zł. w. a.
Wydatki 1,330,000 „

Nadwyżka 320,000 zł. w. a.

Nie są w tem wprawdzie jeszcze wliczone odsetki od kapitału wkładowego; ale natomiast nie wchodzi także w rachunek należności od przesyłki depesz rządowych.

Podwyższenie ostatniemi czasy opłaty od przesyłek depesz, zmniejszy bez wątpienia bardzo znacznie ilość depesz prywatnych, a tym sposobem zamiast powiększyć dochód, jak zamierzono, zmniejszy go jeszcze bardzo znacznie.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Anglia.

(Wiadomości bieżące.)

Londyn, 20. października. Dziś po południu była rada ministeryalna w urzędowym pomieszkaniu lorda Palmerstona.

— Jak donosi *Court Journal*, powróci książę Walii około 3. listopada na dalsze studia do Oxfordu.

— Dziennikowi *Morning Post* donoszą telegrafem z Paryża: „W tej chwili nie toczą się pomiędzy mocarstwami żadne układy w sprawie kongresu, wszelkie więc doniesienia dzienników w tym względzie są przedwczesne.“

— W Deptford spuszczone dnia 16. b. m. z warsztatu nową fregatę „Newcastle“ o 51 ciężkich działach, a dziś dnia 17. spuszcza ją tam z warsztatu wojenny parowiec „Rosario“ o 11 działach.

— W Galway przyszło onegdaj między iryjskimi chłopcami i sardyjskimi majtkami do krwawych zatargów, w których jeden Irlandczyk został zabity. Majtkowie sardyjscy, którzy stoją w tamtejszym porcie, doznawali od kilku tygodni rozmaitych napaści i obelgi, a młodzież uliczna przezywała ich, gdy się pokazali na ulicy, z szyderstwem „Garibaldi“. Zadnego dnia nie obeszło się bez bójki, ale przedwczoraj przyszło do ostateczności, i chłopak nazwiskiem Gneanz padł ugodzony śmiertelnie nożem niewyśledzonego jeszcze Piemontana. Uczestnicy zatargów znajdują się w więzieniu.

— Hrabstwo Yorkshire doznało przed kilku dniami nieprzyjajnej inwazyi Holendrów. Zawinęli z połowem śledzi ich siedmiuset na 70 statkach do małego portu Kilsnea. Wylądowawszy napadli na domy, zabrali przemocą wszelką żywność, i niebawiem dłużej odpłynęli na powrót. Ubodzy mieszkańcy i szczupła gwardya pobrzeżna byli za słabi stawić im czoło. Było to w dawnym obyczaju Holendrów, gdy w tej okolicy poławiali, że mieniali śledzie za żywność. Być może, że coś podobnego i teraz zachodziło.

Francya.

(Ratyfikacya wyprawy syryjskiej. — Wyprawa chińska. — Sesye rady państwa otwarte. — Kredyt ministerstwu wojny otwarty.)

Paryż, 20. października. Wczoraj zostały tu wymieniane ratyfikacye konwencyi względem wyprawy syryjskiej z 3. sierpnia. Dokumenta ratyfikacyjne datowane są z 5go października, zaczem ma francuski korpus ekspedycyjny pozostawać jeszcze do 5. kwietnia 1861 w Libanie.

— Dzienniki francuskie zbijają wiadomość podaną w *Indep. belge*, jakoby generał Montauban, naczelny komendant francuski w Kochinchinie, miał rozkaz na przypadek wojny między Francją i Anglią rzucić się do Indyi i wywołać powstanie. Ostatnią pocztą odeszły do generała Montauban depesze, które zalecają mu zaraz po zawarciu pokoju z dworem pekińskim powrócić do Francyi.

— Rada państwa rozpoczęła znowu w poniedziałek swoje posiedzenia.

— Dekret z dnia 24go września udziela ministerstwu wojny nadzwyczajnego kredytu w sumie 16,088.700 fr. — Drugi dekret z tego samego dnia otwiera temu samemu ministerstwu dalszy nadzwyczajny kredyt w sumie 56,230.185 fr.

— Wiktor Emanuel przybędzie dopiero po głosowaniu aneksu do Neapolu. — Franciszek II. protestuje przeciw wotowaniu, gdyż się odbywa pod naciskiem sardyjskiej broni. — Cesarz Napoleon wyjechał do Compiegne na polowanie. — Francuskie wojsko okupacyjne w Rzymie nie obsadzi miasta Orvieto.

Włochy.

(Odwołanie ambasady rosyjskiej. — Sesye izb zamknięte. — Podatki uchwalone. — Odroczenie parlamentu. — Raport generała Fanti. — Protestacya posła neapolitańskiego w Turynie. — Doniesienia z Neapolu. — Wiadomości bieżące.)

Turyn. Odwołanie ces. rosyjskiego posła z Turynu a sardyjskiego z Petersburga jest już urzędowo ogłoszone. Dnia 19go października uwiadomił rosyjski pełnomocnik hrabia Cavoura o depeszach, które odwołały ambasadę rosyjską. Dopiero po tem oznajmieniu, i gdy pełnomocnik rosyjski zażądał swych paszportów, otrzymał sardyjski poseł w Petersburgu telegrafem z Turynu rozkaz opuścić swoje stanowisko. Ten pospiech tłumaczą tem, że chciano zapobiedz, ażeby poseł sardyjski w Petersburgu nie otrzymał paszportów bez własnego żądania.

Dnia 19. października ogłoszone zostało zamknięcie sesyi izb, przedtem jeszcze wotowała izba deputowanych adres zaufania i wdzięczności do Króla.

— Izba druga przyjęła na posiedzeniu dnia 15go b. m. 194 głosami przeciw 15 ustawę, która upoważnia rząd wybierać z góry podatki za pierwszy kwartał roku 1861 i znieść dodatek do podatku gruntowego 33½ procent w Lombardyi.

— Obie izby parlamentu, które znowu odroczone, dokonały w krótkiej, zaledwie osmnastodniowej sesyi z wielkim pospiechem istotnie olbrzymiego dzieła. Wotowano aneksję nowych państw, o które staczają się jeszcze co dzień krwawe walki, zgodzono się wydać bony skarbowe w sumie 50 milionów, uchwalono adres do Wiktora Emanuela, i zgodzono się na wszystko, czego zażądał hr. Cavour, i nie było znacznej opozycji. Jedyń mowca margrabia Brignole-Sale powstawał w senacie przeciw niemu, broniąc mocno naruszonych zasad porządku i prawa narodów sardyjską inwazyją państwa papieskiego i królestwa Obojga Sycylii; ale głos jego był bez znaczenia, i tylko kilka sardyjskich dzienników powtórzyło jego mowę.

Z obu izb jeden tylko członek miał odwagę wypowiedzieć otwarcie swoje zdanie. I tak, w drugiej izbie wotując publicznie był jedynie deputowany z Ferary przeciw ustawie aneksu, gdy przeciwnie głosując tajnie, znalazło się sześć czarnych galek; w senacie, jak wspomniano, głosując publicznie, znalazł się tylko jeden

przeciwnik margr. Brignole-Sale, gdy tymczasem tajnie wotując, było dwunastu. Dnia 17go października uchwaliła izba deputowanych rozciągnąć także na Toskanie sardyjskie ustawy expropriacyi, i zbudować kolej żelazną od francuskiej granicy (Mentone) wzdłuż wybrzeża do Massy. Dnia 19. października ogłoszono limitacye sesyi izb.

— Dziennik turyński ogłasza raport działań w Umbryi i Marchyi naczelnego komendanta generała Fanti, datowany z Ankony dnia 1. października. Raport zajmuje sześć szpalt. Stratę sardyjskiego wojska przy zdobyciu Ankony podaje na 579 ludzi, 49 oficerów a 530 żołnierzy.

— Nota, którą poseł neapolitański w Turynie zapowiedział wyjazd swój hr. Cavourowi, datowana dnia 7go października, jest następującej osnowy:

„Excelencyo! Zajęcie królestwa Obojga Sycylii wojskiem piemontekiem, o którym Wasza Excelencya zawiadomiłaś mię wczorajszym swem pismem, nie zgadza się w tym stopniu z wszelkimi zasadami prawa i słuszności, że nie potrzeba wcale dowodzić tej niesprawiedliwości. Czyny, które poprzedziły inwazyę, te zarówno dawne jak ścisłe związki pokrewieństwa i przyjaźni, które istniały między obu koronami, okazują inwazyę tę w świetle tak nadzwyczajnem i nieznanem w dziejach nowożytnych narodów, że szlachetny umysł Króla pana mojego, długo nie chciał dawać wiary temu, co się stać miało. W protestacyi, którą królewski minister spraw zewnętrznych generał Casella pod dniem 16. b. m. wysłał z Gaety do wszystkich posłów dworów zaprzyjaźnionych, widać wyraźnie, że Jego król. Mość był niezachwianie pewnym, że Król Jmć sardyjski nie użyje nigdy swej sankcyi nadużyciom dokonanyim pod skrzydłem królewskiego jego imienia w stolicy królestw Obojga Sycylii. Niemniej zbytecznem byłoby przekonywać Waszą Excelencyę, że pomieniona protestacya wraz z innemi proklamacyami mojego dostojnego Monarchy w tej sprawie i bohaterскими czyny dokonanyimi na polu walki pod murami Kapuy, zbijają zupełnie wszelkie dziwne w swoim rodzaju dowody, abdykacyi-de facto mojego Monarchy, które z najwyższem zdumieniem wyczytałem w piśmie Waszej Excelencyi.

Revolucya silnie się rozszerzająca po całym obrębie państwa neapolitańskiego dozwoliła w końcu tryumfować bezrządowi. Cały świat przewidywał oplakane jej skutki, a dostojny Monarcha pan mój czynił od dawna wielokrotnie lecz na próżno propozycye Królowi Jmci sardyjskiemu, położyc spólnie tamę nadużyciom zagrażającym prawdziwej wolności i niezawisłości Włoch.

W tej tak ważnej chwili, w której państwo liczące dziesięć milionów ludności, broni orężem resztek swej dziejowej autonomii, napróżnoby szukać i badać, czyją pomocą revolucya dźwignęła się tak potężnie i stanęła kolosem, i jakim sposobem powiodło się jej dokonać zamierzonego przewrotu. Owa Opatrzność, której imienia używasz Wasza Excelencyo, zawyrokuje niebawem w stanowczej walce; jakkolwiek jednak wypadnie wyrok, błogosławieństwo Boże nie będzie zaiste z tymi, którzy naruszają wielkie zasady towarzyskiego i moralnego porządku, przybierając nadto pozory bożych posłanników. Lecz i publiczna opinia, jak tylko wyzwoli się z pod tyrańskiego jarzma politycznych namietności, pozna się wnet na czynnościach przywłasczycieli, rozpoczętych zdradą a uwieńczonych gwałtem.“

Uprzejmość z jaką przyjęła mię szlachetna i prawa ludność tutejsza, a której nigdy zapomnieć nie zdołam, nie dozwala mi rozbiierać dalej równie surowo czynności rządu Króla J. Mości sardyjskiego. Wasza Excelencya sam jednak uznać raczysz, że dalszy pobyt w Turynie posła Jego kr. Mości Króla Obojga Sycylii niezgodzałby się ani z godnością Króla Jego Mości, ani z zwyczajami międzynarodowemi.

Protestując tedy uroczycie przeciw zbrojnemu zajęciu Neapolu i Sycylii, równie jak przeciw wszelkiemu tak dotychczas już dokonanyemu jak i na przyszłość zamierzonym nadwężeniu świętych praw monarszych Jego król. Mości Króla Obojga Sycylii, ze strony rządu Króla Jego Mości sardyjskiego, zastrzegając zarazem dla dostojnego mego Monarchy Króla Franciszka II. prawo swobodnie wykonywać władzę monarszą, i użyć wszelkich przysługujących mu jakie za dobre i właściwe uzna środków, aby odeprzeć dalsze jeszcze najścia i nadużycia, i bronić publicznie i uroczycie wedle praw mu przynależnych królewskiej korony swojej; zabieram się opuścić tę stolicę, jak tylko załatwię niektóre osobiste sprawy Jego król. Mości względem spadkobierstwa po dostojnej s. p. matce jego.

Przed moim jeszcze wyjazdem będę miał zaszczyt przedstawić Waszej Excelencyi pana Martini, który będzie miał sobie poleczone, jedynie wręczać Waszej Excelencyi pisma rządu Jego król. Mości mojego pana, na przypadek gdyby wypadło mu jeszcze odnieść się w czem do rządu Króla Jego Mości sardyjskiego.

Pozwól mi Excelencyo pożegnać Cię i podziękować za uprzejmość, której nie przestawałaś mi okazywać w osobistych naszych stosunkach.

Racz przyjąć“ i t. d.

Rzym. Jego Świątobliwość Papież przypuszczał do ucałowania ręki wszystkich generałów i oficerów dywizyi francuskiej w Rzymie, których mu przedstawiał hrabia Goyon.

Neapol. W pierwszych dniach b. miesiąca, jak donosi *Gas. wiéd.*, zaszyły dwie utarczki pod Isernią i Civita Roveto. Garybaldistów rozbito zupełnie i zabrano im do 200 jeńca, między nimi pułkownika i dwóch kapitanów, którzy są już w Gaecie.

Z St. Maria nie donoszą nie stanowczego. Dnia 8. i 9. b. m. stoczyły się dwie bitwy. Garybaldziści żądali 24 godzin zawieszenia broni dla pogrzebania poległych; generał Rituci zezwolił, po części wbrew radzie innych oficerów. Przeszło 10.000 strzelb rozdano z arsenału Gaety między okolicznych wieśniaków, którzy chcą się uzbrajać. Do Gaety nadpłynął temi dniami okręt „Prony“ żądać z polecenia wiceadmirała Le Barbier de Tinan zadośćuczynienia dla francuskiego wicekonszula, którego zniewazył sierżant. Rząd królewski dał jednak już dawniej zadośćuczynienie.

— Według telegramu marsylskiego, znajduje się między jeńcami, których pojmało wojsko królewskie w ostatnich bitwach, także syn Garibaldego. Ten sam telegram donosi, jednak nie z taką pewnością, że Menotti i drugi syn Garibaldego poległ w walce. Francuski parowiez transportowy „Protis“ przewozi do Gaety, 500 ludzi z garnizonu w twierdzy Baja, która kapitulowała niedawno.

— Urzędowy dziennik rewolucyjnego rządu w Neapolu ogłasza dekret, który udziela koncesyi neapolitańskich kolei żelaznych pp. Adami i Semmi, gdyż się zobowiązali przyjąć zmiany, jakie żąda tak zwany parlament włoski.

Niemce.

(Wiadomości bieżące. — Akta bański konkordata z Rzymem.)

Jak donosi nowy dziennik pruski, Jego Wysokość książę Hohenzollern-Sigmaringen, prezes ministerium państwa, zaproszony jest do Warszawy.

Baden. Urzędowy dziennik ogłasza noty i korespondencje z Rzymem od czasu zerwania konwencji. Na wstępie daje dziennik następujące objaśnienie:

„Gdy na mocy powziętych uchwał drugiej izby względem konwencji z Rzymem, nastąpiła zmiana w ministerium, rząd wielkoksiążęcy uznał za potrzebne, zawiadomić dokładnie stolicę papieską jaki jest bieg spraw i jakie są jego postanowienia. Jednak za odpowiednią tę dopiero uważał porę aż ustawy, które miały zająć miejsce konwencji, były ułożone i mogły być przedłożone izbom. Dlatego ministerstwo wielkoksiążęcego domu i spraw zewnętrznych przesłało d. 14. czerwca r. b. do sekretarza państwa Jego Świątobliwości, kardynała Antonelli, pismo z memoriałem, objaśniającym tok sprawy. Oprócz tego Jego kr. Wysokość Wielki książę wyłożył obszernie swoje postanowienie w piśmie własnoręcznem do Ojca św. Dnia 26. lipca b. r. nadeszła odpowiedź Ojca św. do Jego kr. Wysokości i odpowiedź kardynała Antonelli do ministra spraw zewnętrznych z odpowiedzią na wspomniany memoriał. Rząd wielkoksiążęcy nie omieszczał przysposobić replikę, którą przesłano papieskiej stolicy dnia 11. września r. b. w piśmie załączonem do kardynała Antonelli.“

Wspomniona replika kończy się temi słowy:

„Rząd wielkoksiążęcy sądzi, że stolica papieska, chociaż w zasadzie nie może uznać ustawy co do formy, jednak uzna rozpatrzyć bezstronnie i dokładnie osnowę tej ustawy, że stanowisko, które przeto osiąga kościół, nietylko jest pomyślniejsze, niż było według dotychczasowego prawodawstwa, ale nawet że to stanowisko w istotnych punktach równa się prawom, do których dąży konwencya; i że z tego względu ustawy te nadają zupełną możność zgody między państwem i kościołem. — Rząd wielkoksiążęcy gotów jest na mocy tej ustawy przyzwolić władzy kościelnej wszystko, co tylko da się pogodzić z ustawą, a w konwencji przyrzeczonem było. W rzetelnem przekonaniu, że działa i działać będzie w najszerszych zamiarach, rząd wielkoksiążęcy ma nadzieję, że także stolica papieska poweźmie podobne przekonanie i według niego działać będzie.“

Rosya.

(Posiadłości ziemskie przyznane wyższym oficerom i urzędnikom.)

Petersburg, 11. października. Cesarz znowu przyzwolił znaczne darowizny gruntów wyższym oficerom i urzędnikom. Generał-adjutant hr. Lambert, generał-major Krzyżanowski, rzeczywistej rady państwa Bielajew, Kaszewnikow i Michajłow, generał-adjutant Chomutow, generał-porucznik Bartolomei, tajny radca Richter i generał-porucznik Buturlin otrzymali wielkie dystrykta o 2—6000 desiatyn w gubernii saratowskiej w tak zwanych krajach kirgizkich. Zapewne obecna wartość tej darowizny nie jest wielka, ale z rozwojem handlu, kolei żelaznych i parowej żeglugi na rzekach na wschodzie, można będzie policzyć do najbogatszych dystryktów Rosyi ten kraj po Wołgę, z natury żyzny, a który tylko nie może się podnieść z braku sił roboczych i utrudnionej komunikacji.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 24. października. Wczorajsze oświetlenie miasta było świetne. Podczas wojskowej pobudki wieczornej wznosiła publiczność liczne okrzyki radości. Dopiero po ukończeniu pochodu wybiło kilku swawolnych chłopców okna w pewnym nie oświetlonym pomieszkaniu przy Corsia Stadion z okrzykiem: „fuori i lumi!“

Paryż, 24. października. Dzisiejszy *Constitutionnel* zawiera artykuł z podpisem sekretarza redakcyi pod tytułem: „Francuska polityka we Włoszech.“ Zaczyna się ten półurzędowy artykuł silnym odparciem zarzutów, jakie podnoszą przeciw rządowi Cesarza jedni za to, że nie występuje przeciw rewolucyi we Włoszech, a drudzy, że Francya nie popiera sprawy włoskiej.

Polityka francuska nie mogła bez narażenia swoich niezaprzedzonych zasad i ważnych widoków trzymać się ani jednej ani drugiej drogi.

Działając przeciw Włochom byłby Cesarz zaparł się swego pochodzenia i postradał charakter, jakie mu nadało powszechne prawo głosowania wyborem swoim, byłby pozbawił się powagi, jakiej potrzebuje koniecznie władca Francyi dla dobra Europy. A Cesarz wyświadczy tem większą przysługę zasadzie władzy, im sprawiedliwszym okaże się dla ludów.

Zresztą nie mogła interwencya skończyć się inaczej jak tylko wojskową okupacją półwyspu. Cóż byłyby na to powiedziały Włochy, co Anglia, co Europa? Byłyby w ochranianym w ten sposób półwyspie upatrywały francuskie Włochy.

Równie niepodobna, równie niebezpieczną byłaby druga polityka. Uczyniłaby nas spółwinowajcami rewolucyjnej sytuacji, spowodowałaby scysyę z Rosyą, Prusami i Austryą i zawiątałaby nas w powszechną wojnę.

Cesarz byłby zmienił swoją rolę. Z uśmierzyciela (*moderateur*) rewolucyi stałby się jej naczelnikiem, zamiast uspokojenia świata byłby stał się postrachem jego, zamiast być rozjemcą w sprawach równowagi byłby postradał prawo swojej kompetencji. Z reprezentanta woli narodowej byłby się zmienił w narzędzie partyi.

Tak więc nie może Francya popierać we Włoszech ani rewolucyjnych anexyi, ani absolutnych reakcyi.

Jakiejże drogi ma się trzymać?

Tu przechodzi artykuł do ocenienia politycznego położenia każdego z głównych mocarstw w stosunku do Włoch, i wnosi ztąd, że kongres może się zebrać. Przedstawia w tym względzie rolę Francyi i kończy temi słowy: Uorganizowane i potężne Włochy są odtąd potrzebą europejską, i gdyby Europa chciała uznać tę potrzebę aktem swjej wysokiej jurysdykcyi, okazałaby się równie ostrożną (*prévoyant*) jak sprawiedliwą.

Warszawa, 23. paźdz. Książę Hohenzollern był dzisiaj rano u księcia Rejenta. Bawi tu także hr. Thun, austriacki poseł w Petersburgu; jednak nie ma tu francuskiego posła, o którego obecności rozsiano pogłoski. Ministrowie mocarstw mieli już z sobą i jeszcze mieć będą konferencyę poufną.

Peszt, 23. paźdz., wieczór. Dzisiaj rano wystąpił w paradzie garnizon Budy-Pesztu. Fzm. Benedek zęgnął ich przemową. Oświetlenie obu miast, które rozporządziła rada gminna, nie nastąpiło, gdyż Benedek wyraził burmistrzom życzenie, wydatki na iluminacyę rozdać raczej między ubogich.

Grac, 23. paźdz. Radośnie usposobienie zwiększa się, czem więcej pojmuje się donosność cesarskiego dyplomu. Z upragnieniem oczekują ustawy krajowej.

Lublana, 23. paźdz. Cesarski manifest i dyplom przyjęto tu z wielkiem uniesieniem, życząc powszechnie, by jedność i siła Austrii były ustalone.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 25. paźdz. Na targ dnia 22. b. m. przypędzono 348 wołów, mianowicie z Lesieniec 30 sztuk, z Rozdołu 5 stad po 26, 13, 12, 12 i 92 sztuk, z Bóbrki 15, z Krzywczyc 30, z Szczerca 2 stada po 10 i 18 sztuk, z Wybranówki 22, z Bołszowiec 15, z Dawidowa 2 stada po 28 i 10 sztuk, a z Brzozdowiec 15 sztuk. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 302 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 280 \mathcal{Z} mięsa i 30 \mathcal{Z} łoju, 50 zł.; sztuka zaś, którą szacowano na 360 \mathcal{Z} mięsa i 70 \mathcal{Z} łoju, kosztowała 71 zł.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 25. października.

Hotel Langa: PP. Aue, c. k. rotmistrz. — Pressen Wawrzyniec, c. k. przełożony powiatu.

Hotel angielski: Bromirski Erazm. — Kozłowski Władysław. — Wiktor Tadeusz. — Udrycki Adolf.

Hotel krakowski: Wysocki Kazimirz.

Pod kolej żelazną: Katyński Juliusz.

Zajazd Leszczyńskiego: Perrot Alfred, c. k. porucznik.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 25. października.

PP.: Gerka Paweł, c. k. notaryusz, do Rawy. — Winnicki Ludwik, do Wierzbicy. — Majeranowski Marian, c. k. podporucznik, do Wielkich Mostów. — Lanckoroński, c. k. podporucznik, do Drohowyża.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. października.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	330 17	+ 13	89.4	połud.wsch. sł.	p. chmurno
2 god. po poł.	329.54	+ 7.8	65.4	południowy „	„
10. god. wiecz.	329 99	+ 5.8	77.2	póln.-zach. „	„

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „**Nowy dziedzic**,” operetka w dwóch aktach z francuskiego, i „**Doktor medycyny**,” komedia w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego.

Jutro opera niemiecka: „**Traviata**.”

